

Projekt

z dnia 26 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W STRYKOWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego dotyczącego wyborów sołtysa

Na podstawie art. 18 ust. 1, 18a ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721) uchwala się, co następuje:

§ 1. Po rozpatrzeniu protestu dotyczącego wyborów sołtysa sołectwa Wola Błędowa, uznaje się protest za bezzasadny, zgodnie z uzasadnieniem stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Miejskiej w Strykowie do zawiadomienia podmiotu wnoszącego protest o sposobie jego rozpatrzenia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Strykowie

Damian Drzewiecki

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Strykowie

z dnia.....2024 r.

Uzasadnienie

W dniu 5 marca 2024 r. do Rady Miejskiej w Strykowie wpłynęło pismo mieszkańców Woli Błędowej, w którym wskazano, że istnieją cyt. „realne przesłanki, że w wyborach wzięły udział osoby niezamieszkałe na stałe w miejscowości Wola Błędowa”. Zażądano weryfikacji wszystkich osób głosujących w wyborach zgodnie z listą obecności, w celu potwierdzenia, czy osoby uczestniczące w wyborach są stałymi mieszkańcami Woli Błędowej oraz mają złożoną deklarację za wywóz śmieci.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Strykowie skierował powyższy protest do Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Strykowie celem podjęcia czynności zmierzających do rozpatrzenia protestu.

Komisja Rewizyjna na posiedzeniu w dniu 11 marca 2024 r., po odbyciu dyskusji nad dopuszczalnością i zakresem weryfikacji wszystkich osób biorących udział w głosowaniu w wyborach w sołectwie Wola Błędowa, zdecydowała o wystosowaniu do składających protest mieszkańców wezwania, w którym zwróciła się o wskazanie konkretnych przesłanek oraz dowodów, wskazujących na fakt, że w wyborach brały udział osoby niezamieszkałe na terenie Woli Błędowej, a w szczególności wskazanie danych konkretnych osób, które nie zamieszkują, a brały udział w głosowaniu. Jednocześnie Komisja Rewizyjna zobowiązała Burmistrza Strykowa do przedłożenia protokołu z zebrania wyborczego.

Na posiedzeniu Komisji nie stawił się nikt z mieszkańców składających protest.

Powyższe wezwanie zostało odebrane w dniu 22 marca 2024 r. Na wezwanie nie udzielono odpowiedzi.

Burmistrz Strykowa przedłożył Komisji Rewizyjnej protokół z zebrania wyborczego, sporządzony z przebiegu wyborów sołtysa Woli Błędowej.

Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym (dalej „u.s.g.”) sołtys wybierany jest w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Przepisy u.s.g., w przeciwieństwie do ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, nie wyjaśniają pojęcia „stałych mieszkańców uprawnionych do głosowania”. Należy uznać, że ustawodawca posłużył się w przywołanym przepisie definicją miejsca zamieszkania zawartą w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, która w art. 25 wskazuje, że miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Warto zauważyć, że definicja miejsca zamieszkania zawarta w Kodeksie cywilnym jest niemal tożsama z definicją stałego zamieszkania przyjętą w art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego, przez które należy rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu.

W orzecznictwie wyraźnie podkreśla się, że regulacja art. 36 ust. 2 u.s.g. jest regulacją kompletną, a statut sołectwa nie może zawierać przepisów, które by tę regulację modyfikowały lub ograniczały. Wprowadzenie w statucie sołectwa dodatkowych warunków ważności wyboru uznać należy za niedopuszczalne, ponieważ modyfikują one mające charakter *ius cogens* ustawowe zasady wyboru sołtysa i rady sołeckiej (wyrok NSA z dnia 17 marca 2021 r. III OSK 80/21, wyrok WSA w Kielcach z dnia 18 stycznia 2023 r., II SA/Ke 677/22). Przepisy u.s.g. nie zawierają przy tym żadnych regulacji, które mówiłyby o możliwości weryfikowania ważności wyborów sołeckich niejako z urzędu, poprzez podjęcie przez radę gminy czynności sprawdzających spełnienie wymogów ustawowych przez wszystkich biorących udział w głosowaniu.

Statut sołectwa nie może modyfikować ustawowej definicji miejsca zamieszkania, którą posługuje się art. 36 ust. 2 u.s.g. W tym miejscu należy wskazać, że statut sołectwa Wola Błędowa uchwalony uchwałą nr VI/45/2007 Rady Miejskiej w Strykowie z dnia 28 marca 2007 r. zawiera regulacje pozostające w zgodzie z art. 36 ust. 2 u.s.g., nie wprowadza żadnych reguł, które stanowiłyby podstawę do weryfikacji miejsca zamieszkania; jednocześnie statut nie zawiera żadnych przepisów dotyczących zasad i trybu weryfikowania przez Radę Miejską w Strykowie ważności wyborów organów sołectwa.

W kwestii czynnego prawa wyborczego organów sołectwa wypowiedziała się szeroko judykatura.

Jak wskazał WSA we Wrocławiu w wyroku z dnia 30 września 2008 r. (III SA/Wr 8/08) ustalenie faktu stałego zamieszkania dla potrzeb określenia, kto posiada czynne prawo wyborcze powinno mieć z jednej strony na względzie ułatwienie obywatelom dostępu do udziału w wyborach, z drugiej strony nie może być przyzwoleniem na nadużywanie tego prawa. Dla oceny miejsca stałego pobytu nie należy kierować się wyłącznie oświadczeniami osoby zainteresowanej, konieczne jest bowiem uwzględnienie okoliczności zewnętrznych mogących świadczyć o tym, że dana osoba rzeczywiście zamierza stale przebywać w tej miejscowości". Z kolei WSA w Szczecinie w wyroku z dnia 25 marca 2021 r. (II SA/Sz 834/20) wskazał, iż sam brak wpisu określonych osób do rejestru wyborców nie przesądza o tym, iż nie posiadają oni czynnego prawa wyborczego do organów jednostki pomocniczej. Dla ustalenia kryterium udziału w wyborach (czynne prawo wyborcze) w sołectwie nie będzie miał rozstrzygającego znaczenia także fakt zameldowania na pobyt stały (wyrok NSA z 13 kwietnia 1999 r., II SA 231/99, wyrok WSA w Lublinie z 29 maja 2008 r. III SA/Lu 178/08). Odwołanie się wyłącznie do kryterium zameldowania na pobyt stały, jako warunku uczestniczenia i korzystania z pełnych uprawnień w zebraniu wiejskim narusza prawo (wyrok NSA z dnia 22 sierpnia 1996 r., SA/Gd 1956/95). Z kolei w wyroku WSA we Wrocławiu z dnia 30 września 2008 r. (III SA/Wr 8/08) Sąd stwierdził, iż: "Odstąpienie w prawie wyborczym od ustalania miejsca zamieszkania według reguł ewidencji ludności uznać należy za słuszne. Konstytucja RP nie uzależnia bowiem korzystania z praw wyborczych od zameldowania, dzięki temu w wyborach mają brać udział osoby nigdzie nie zameldowane."

Mając na uwadze powyższe należy przyjąć, że za stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania uznaje się mieszkańców przebywających tam z zamiarem stałego pobytu, choćby nie byli zameldowani na stałe. Aby uznać mieszkańca za stałego mieszkańca powinny być spełnione dwa czynniki: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości i zamiar stałego w niej pobytu. Jeśli jedna z tych przesłanek nie jest spełniona, powoduje to utratę miejsca zamieszkania. Za stałego mieszkańca powinna być zatem uznana np. osoba, która w danej miejscowości ma dom, w którym przebywa przez większość czasu, sama bądź z rodziną. Osoba taka może, ale nie musi wykonywać pracę zarobkową w tej samej miejscowości, z drugiej zaś strony praca zarobkowa może determinować zamiar pobytu w danej miejscowości i powodować, że osoba właśnie z jej powodu przebywa na terenie danej miejscowości z zamiarem stałego pobytu. O zamiarze stałego pobytu można mówić wówczas, gdy występują okoliczności pozwalające przeciętnemu obserwatorowi na wyciągnięcie wniosku, że określona miejscowość jest głównym ośrodkiem działalności danej osoby fizycznej. Fakt stałego zamieszkania na terenie sołectwa może zatem zostać potwierdzony różnego rodzaju okolicznościami, które wskazują na miejsce koncentracji aktywności życiowej danej osoby, w tym również np. podany przez osobę adres do korespondencji, zgłoszenie do ewidencji podatników, zarejestrowanie w danej miejscowości działalności gospodarczej, zarejestrowanie w danej miejscowości pojazdów samochodowych (wyrok NSA z 9 kwietnia 2013 r., II OSK 479/13).

Burmistrz Strykowa przedłożył Komisji Rewizyjnej protokół z zebrania wyborczego w sołectwie Wola Błędowa. Z protokołu nie wynikają żadne nieprawidłowości, które mogłyby stanowić podstawę do podważenia ważności przeprowadzonych wyborów.

Mając na względzie fakt, że mieszkańcy sołectwa Wola Błędowa nie odpowiedzieli na wezwanie do wskazania konkretnych osób, które w ocenie składających protest nie spełniają kryterium zamieszkiwania na terenie sołectwa oraz do przedstawienia okoliczności, które powodują, iż tego kryterium nie spełniają, uznać należy, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że doszło do nieprawidłowości w wyborach na sołtysa. Nie sposób bowiem uznać, że Rada Miejska w Strykowie ma kompetencję do weryfikowania wszystkich osób biorących udział w wyborach w oparciu o ogólny, niczym nie poparty zarzut w postaci braku zamieszkania na terenie sołectwa bliżej nieokreślonych osób. Skoro osoby składające protest powzięłyby wątpliwości co do miejsca zamieszkania którychś z głosujących osób, logicznym jest, iż wątpliwości te musiałyby wynikać z konkretnych okoliczności, zaobserwowanych przez składających protest. Zasadnym zatem było wezwanie do wskazania tych okoliczności oraz konkretnych osób, których te okoliczności dotyczą. Dopiero takie informacje pozwoliłyby na weryfikację przedstawionych okoliczności, w pierwszej kolejności poprzez wezwanie tych osób celem wysłuchania, nie sposób bowiem uznać, że osoby takie nie mają prawa do wypowiedzenia się w sprawie ich dotyczącej. Dalej, po wysłuchaniu tych osób, Rada mogłaby dokonać weryfikacji ich oświadczeń z ewidencją ludności, rejestrem wyborców lub w inny stosowny do okoliczności sposób, określając zakres danych osobowych niezbędnych do potwierdzenia miejsca zamieszkania stosownie do okoliczności sprawy.

Należy w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem

wyłącznie, gdy istnieje ku temu co najmniej jedna z podstaw wskazanych tym przepisem, przy zachowaniu zasad przetwarzania danych osobowych, określonych art. 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia RODO, a w szczególności zasady legalności przetwarzania, ograniczenia celu przetwarzania oraz minimalizacji przetwarzanych danych. W przypadku organu jednostki samorządu terytorialnego, jakim jest rada gminy, warunkiem legalności przetwarzania danych jest przede wszystkim niezbędność przetwarzania danych do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze lub do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (art. 6 ust. 1 lit c i e rozporządzenia RODO). W niniejszej sprawie brak jest przepisów ustawy, które nakładałyby na Radę Miejską w Strykowie obowiązek dokonania weryfikacji miejsca zamieszkania wszystkich osób biorących udział w wyborach sołeckich. Ustawa o samorządzie gminnym nie przewiduje instytucji protestu wyborczego przy wyborach organów jednostek pomocniczych gminy. Na podstawie ogólnej normy kompetencyjnej, wynikającej z art. 18, art. 18a i art. 35 ustawy o samorządzie gminnym, rada gminy ma możliwość kontrolowania przebiegu i wyników wyborów do organów jednostek pomocniczych. Jednakże podejmując działania, które będą realizacją ww. przepisów prawa, rada gminy musi również uwzględnić przepisy rozporządzenia RODO i mając je na uwadze, określić te działania w taki sposób, aby były one zgodne z zasadami przetwarzania danych osobowych, które bez wątpienia ma miejsce przy weryfikacji miejsca zamieszkania osoby fizycznej.

Rada gminy nie posiada kompetencji (nie ma obowiązku) do weryfikowania wszystkich osób biorących udział w wyborach, celem sprawdzenia, czy zamieszkują na terenie danego sołectwa i w związku z tym mają prawo uczestniczyć w wyborach sołeckich. Takie działanie, czy to podjęte przed wyborami w celu określenia kręgu osób uprawnionych do głosowania, czy też następnie, po ich odbyciu, byłoby nadużyciem ze strony rady gminy, ponieważ żaden przepis nie daje jej takiego uprawnienia. Ewentualne czynności, które mogłaby podjąć rada gminy, powinny wynikać z wiarygodnych, konkretnych okoliczności wskazanych przez osoby, które podnoszą zarzut nieprawidłowości w procedurze wyboru do organów sołectwa. Wówczas organ ten mógłby zrealizować ogólną normę kompetencyjną, podejmując działania w zakresie niezbędnym do skontrolowania, czy przedstawione zarzuty odnośnie ważności wyborów, w rzeczywistości miały miejsce.

Mając na względzie powyższe, Rada Miejska w Strykowie uznała, że złożony protest jest bezzasadny.